

RÁDIO.

BUDAPEST SZERDAI MŰSORA 557.5 (3).

9.30 Hírek. 11.45 Hírek, közben 12 órakor déli hangverseny, utána cigányzene. 1 Időjelzés. 3 Hírek. 3.30 A Magyar Rádió Újság felőljaja. 4 Mesék. 4.45 Időjelzés. 5 Asszonyoknak. T. Arányi Mária előadása. 5.30 Hangverseny. 7 Rádió-posta. 8 Angol nyelvtanítás. 8.40 Gyula diák rádió-estje. 10 Időjelzés, utána szerenád.

A teljes és részletes budapesti, valamint külföldi rádióműsort pénteki rádiómellékletünkön közöljük.

Az Ernst-múzeum XXXVIII-ik aukciója. Április 22-én nyílik meg az Ernst-múzeum XXXVIII. aukciójának kiállítása, amelyet — április 30-iki kezdettel — a kiállított tárgyak aukciója követ. Különböző hagyatékokból, valamint főúri és más magángyűjteményekből származó festmények, műtárgyak és butorok kerülnek ezúttal kiállításra, majd kalapács alá és ezeknek gazdagságáról, változatosságáról, nem mindennapi értékéről már az a pompás kötet is fogalmat adhat, amely, mint az Ernst-múzeum XXXVIII. aukciójának katalógusa, ma hagyta el a sajtót. Ez a katalógus, mely mindenben méltó a külföld nagy aukciós házáinak nemzetközi fényjelzésű katalógusaihoz, azt is igazolja, hogy maga az anyag, amely itt kiállításra és aukcióra kerül, nem kevésbé méltó a legnagyobb európai városok művészeti színvonalához. A festmény-anyag rendkívül gazdag a legnagyobb márkákban, hogy csak néhányat említsünk, antik olasz és németalföldi festmények közül egész sorozata található benne Munkácsy képeinek és rajzainak is, a múlt század nagy angol, német, francia és magyar mestereiről nem is szólva. Erőteljesen szerepelnek azonban a modern magyar festőművészet reprezentánsai is. A porcellán-gyűjtemény a legnemesebb márkák ragyogó felvonulását mutatja, de ugyanilyen gazdagsága a fayence, a kisplasztika, szőnyeg, butor és arany-érmék oszlopai is. Mindezekből gondosan kiválasztott anyagot mutat be a katalógus, egyszerű fényképekben és remekbe készült nyomdai technikával, amelyet a Légrády nyomda és könyvkiadó Rt.-ot illeti elismerés.

Letartóztatták a Kubai Magyar Újság szerkesztőjét. A főkapitányság értesítést kapott Kuba szigetének fővárosából, Havannából arról, hogy ott a Kubai Magyar Újság szerkesztőjét, Sulyok Árpádot letartóztatták. Az átirat szerint Sulyok egyrészt az Egyesült Államokban, másrészt Kuba szigetén sorozatos szélhámosságokat követett el a kivándorolt magyar munkások védelmének ürügyével. A Kubai Magyar Újság a magyar kivándorlók védőjeként szerepelt, a kubai hatóságok szerint azonban a lap felelős szerkesztője, helyzetével visszaélve, részben a magyar, részben az amerikai hatóságoktól és részben vagyonszerzőkkel segélyeket zsarolt. Az értesítés szerint Sulyok a magyarság nagy barátját, lord Rothermeret is meglátogatta amerikai tartózkodása idején és a Kubába kivándorolt magyarok védelmezője gyanánt mutatkozott be neki. Ezen a címen a nemeslelkű és minden magyar ügyet támogató lordtól 350 angol font segélyt vett fel, ezt az összeget azonban nem a mondott célra fordította, hanem elköltötte. A kubai rendőrség nyomozási adatai szerint Sulyok Árpád a Kubába kivándorolt magyaroktól több ízben vett fel nagyobb pénzösszegeket azzal az ígérettel, hogy az Egyesült Államok területére csempézi őket. Közben szerepelt Dóri Lajos néven és a Savage nevet is használta. Az utóbbi időben megismerkedett egy Molnár Emmi nevű elvált asszonnyal, — egy magyar kivándorolt volt feleségével — akit azzal gyanúsítanak, hogy segítésére volt ezekben a bűnös üzelmekben. Molnár Emmi is letartóztatták. A kubai megkeresés arra kéri a budapesti főkapitányságot és a belügyminisztérium kivándorlási osztályát, hogy kutassák fel Sulyok előéletét és állapítsák meg, nem követette-e el korábban is visszaéléseket a kivándorlással kapcsolatban.

Meghalt az Üllői-úti motorkerékpár-szerencsétlenség második sebesültje is. A Pesti Hírlap jelentette, hogy hétfőn este az Üllői-úton motorkerékpárszerencsétlenség történt. Szilár Péter harmincegy éves orvosszolgálati és Oláh Erzsébet súlyosan megsebesültek és csupán Szilárné menekült meg sérülések nélkül. Mint megírtuk, a sebesülteket beszállították a Szent István-kórházba, ahol Oláh Erzsébet rövidesen kiszervezték. Kedden délután félnyolc órakor a szerencsétlenség másik sebesültje, Szilár Péter is meghalt.

Hővihar az Óriás-hegységben. Boroszlóból jelentik: A múlt éjjel heves hővihar után hatalmas hóesés következett be az Óriás-hegység egész keleti részében. Ilyen hóesésre az egész télen nem volt példa. Az utak teljesen járhatatlanok. A távíró és telefonvezetékek, valamint az antenna-drótok sok helyütt megrongálódtak. A vihar nagy kárt okozott az erdőben. Landeshut mellett a villamosművek áramszolgáltatása megszakadt. A vasúti forgalomban is jelentékeny zavarok álltak be. A landeshuti postát szállító reggeli vonatok nem érkeztek meg.

Az osztálysorsjáték húzása. Az osztálysorsjáték keddi húzásán 3000 pengőt nyert: 28943; 500 pengőt nyert: 11161; 300 pengőt nyertek: 20295, 23661, 52932, 75616; 200 pengőt nyertek: 17874, 19037, 24990, 25306, 32529, 32927, 66603, 67764, 70238, 77351, 77885 számú sorsjegyek.

Házasság. Katona Mária, Katona Béla és felesége, szül. Weininger Elsa leánya és Gerlei Károly Gedeon szkv. m. kir. honvédhuzárfőhadnagy, Gerlei Lajos és felesége, szül. Rademacher Freiwald Klára fia, április 24-én, kedden délután félhat órakor tartják esküvőjüket az Erzsébetvárosi plébániatemplomban.

Királyfi Magda és Kolbán Béla jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Berthelsen Erzsébet és Bajai Péter, a Magyar Általános hitelbank tisztviselője, jegyesek.

A gépember.

A világ összes lapjait megjárta már írásban és képen, a Pesti Hírlap olvasói előtt sem ismeretlen a gépember, az a csodálatos automata, amelyet egy amerikai mérnök konstruált és amelynek elég gazdájának egy fütttyentése, hogy a szerinti, mélyebben vagy magasabban, halkabban vagy hangosabban fütttyent-e — minden munkát elvégezzék acélizmái, sőt tán még a gondolkodás munkáját is, holmi finom hajszárugók, amelyeknek pontosságát bizonyára meg sem közelíthetik az ember idegrendszerének évezredek óta nyúlt, koplatolt húrjai. Ez a homunkulusz, ez a falanszteri lény, amellyel eddig legfeljebb csak rossz amerikai és még rosszabb német fantasztikus regényekben találkoztunk, valósággyá vált tehát és ismét Amerika az, amely ezzel az új gépcsodával megajándékozta a világot. Azaz...

— éppen most olvassuk az egyik párizsi lapban, hogy Franciaország magának követeli a gépember megteremtésének elsőségét, még pedig egy évvel ezelőtti megjelent fantasztikus regény alapján, amelynek hőse, a gépember, hajszálig (dróthajszálig?) egyező azzal, amelyet most az amerikai mérnök szerialitása világra hozott. Ebből nemcsak az tűnik ki, hogy rossz fantasztikus regényeket Franciaországban is írnak, hanem az is, hogy az emberiség két vetélkedő tábora — Európa és Amerika — mennyire fontosnak tartja a gépember megszületését, ha már hajba is kapnak rajta: ki volt a bábája? Holott, valljuk meg, a gépember igazán nem fontos, még kevésbé új dolog, mert hiszen nem vagyunk-e mi magunk is egy idő óta — gépember? Gépember, gondolkodó, levő-vevő, cselekvő, sőt szenvedő automaták, melyeket felhúz a Születés, lejár az Élet és elállít a Halál? Nem kellünk-e reggel, mintegy óraműre, nem végezzük-e gépiesen, ami annyit jelent: lelkellenül, mindennapi munkánkat, nem fűtjük-e magunkat az étel-ital kalóriáival és nem dőlünk-e este úgy az ágyba, mint lejáró gépek, amelyeket újra felhúz az álom, hogy másnap újra meginduljanak csavarjaink, rugóink és kerekeink? Elvezetünk? Gépiek? Kedvünk, táncunk? A mechanika zökkenő járását mutatja. Gondolaink? Egyetlen tengely, a pénz körül forgó szakadatlan. Szívünk? Ó... szívünk! Hat erről is lehet ma szó? Ha van is egyikünknek-másikunknak, el kell rejtenünk, meg kell tagadnunk, nehogy dobogása megzavarja a gép ritmusát: életünket. Vagy odaadjuk másnak, felajánljuk, mint valami szent áldozatot egy rég elmúlt istenség oltárán és mire visszakapjuk, elromlott, kiégett, — és most már nekünk sincs szívünk többé. Gépek vagyunk és akik eddig még nem voltak gépek, hanem ma is, mindenek ellenére is megpróbáltunk emberek lenni, — gépkévé válnunk, mert embertársaink, elsősorban pedig azok, akiket legjobban szeretünk, leszoktatnak bennünket arról, hogy emberek, husból, vérből, lélekből és szívből való emberek legyünk. Nem, nem... európaiak, amerikaiak, emberek, ne azon versengjétek, ki a gépember feltalálásának dicsősége, hanem inkább azon, — ki találja meg ma az igazi, az emberi embert a földön? ... (—)

Cimadományozás. A kormányzó dr. Bodor Antal egyetemi magántanárnak, a Falu Országos Földmívelő-Szövetség igazgatójának a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemei elismerésül a gazdasági főtanácsosi címet adományozta.

Leleplezések a háború kitöréséről. Londonból jelentik: Az Evening Standard tegnapi száma megkezdte lord Bowerbrook leleplezéseit a háború kitöréséről. Közvetlenül a háború kitörését megelőző napokban a pacifisták legfőbb reménye Lloyd George volt, aki térképen szokta mutogatni, hogy a német hadsereg Belgiumnak csak egy csekély sarkán vonulhat keresztül, ami igazán alig tekinthető a semlegesség megsértésének és ha ez meg is történik, a németek minden kárt meg fognak téríteni. Churchill, az admirális akkor első lordja, volt a kabinetben a háborúspárt feje. Bowerbrook elmondja, hogy a háború kitörését megelőző szombat este ő és több politikus Churchillnél vacsoráztak. Churchill akkor kétkedve fogadta azt a hírt, hogy a németek elhalasztották az Oroszországhoz intézendő ultimátumot. Churchill egészen határozottan állította, hogy Angliának végre le kell számolnia a német veszéllyel és hogy mindaddig szó sem lehet Anglia békés fejlődéséről, míg el nem dől az a kérdés, hogy csakugyan Németország lesz-e az ura a német oceanoknak. A háborút — Churchill szerint — nem lehet elkerülni, legfeljebb elhalasztani. Vacsora után tévítartot hoztak, amely arról számolt be, hogy Németország hadat üzent Oroszországnak. Churchill a legnagyobb hidegvérrel fogadta a hírt, mintha már régóta várta volna. Nem volt sem meglepve, sem megrendülve, nem mutatta a legcsekélyebb aggodalmat sem, nyugodtan átöltözött, kérte barátait, hogy folytassák a kártyázást, ő maga pedig az admirális palotájába ment, mintha régóta előkészített munkájához látott volna és azonnal mozgósította a hajóhadát, ellentétben a kormányának korábban hozott döntésével.

Tanárok gyűlése. A Tanítóképzőintézet Tanárok Országos Egyesülete most tartotta közgyűlését, melyen a kultuszminisztérium képviselőjében dr. Tóth István min. tanácsos jelent meg. Párvy Endre elnöki megnyitójában a tanító- és tanárképzéssel foglalkozott s a közgyűlés véglegesen megállapította a tanítóképzői tanárság állásfoglalását. Kegyeletes pontja volt a közgyűlésnek Barcsai József emlékeztetője, melyet az elhunyt Scheffer Sándor kir. főigazgató érdemeinek szentelt. Megválasztotta a közgyűlés az egyesület új tisztikarát; elnök: Quint József, alelnök: Párvy Endre, főtitkár: Worzechowiczky dr. Lajos Mária, titkár: Mihálik József, szerkesztő: Molnár Oszkár és pénztáros: Pócsa József.

Lewis Sinclairt elválasztották feleségétől. Renoból jelenti a Pesti Hírlap tudósítója: Lewis Sinclair író válopörében a bíróság kihirdette ítéletét, amellyel a házasságot a férj távozása miatt felbontja és Sinclair tízezer fiat anyjának itéli. Az asszony részére a bíróság havi ezer dollár tartásdíjat ítélt meg. Lewis Sinclair ez idő szerint Németországban tartózkodik.

Suzallo Henrik előadása. A budapesti tudományegyetem aulájában keddi délután 6 órakor tartotta meg Suzallo Henrik amerikai tudós, a washingtoni egyetem volt első elnöke előadását, előkelő közönség jelenlétében, az amerikai köznevelés szervezőteréről és a benne uralkodó eszmékről. Az előadásban a kultuszminisztert Petry Pál államtitkár képviselte és jelen volt az amerikai követ is. Suzallo Henrik beszéde során különös súlyt helyezett arra, hogy az amerikai és európai közoktatási rendszerek közti különbséget kidomborítsa.

— Az amerikai nép — mondta — rendületlenül hisz a köznevelés társadalomátformáló erejében. Ebből az őszinte meggyőződésből fakad az az elhatározás, hogy az Unió államainak költségvetéseiben köznevelési célokra általában 55 százalékot fordítanak, amely körülménynek nagy jelentősége annál nyilvánvalóbb, mert az európai államok költségvetéseiben közoktatásügyi célokra a legjobb esetben is csak az összköltségvetés 12—13 százalékát fordítják. Jellemző vonása továbbá az amerikai közoktatásnak, hogy nincsenek párhuzamos típusú közép-fokú oktatási intézetek. A különböző pályákra készülő fiatalság egy fedél alatt készül az életre és ez az együttnevelkedés erős biztosítéka az amerikai demokratikus érdeksúlyosságának és tudatosságának.

Ezután az amerikai demokrácia mibenlétének ismertetésére tért át, amelynek alapvonása nem az egyenlőség, hanem az egyenlő érvényesülési lehetőségek biztosítása rejlik. Bővebben fejtegette azt, hogy az Unió valamikor szintén az európai kultúra alapelemeire építette a maga demokartikus társadalmát, amely mai modern formájában, fejlődésének mai fokán merőben ellenkezik az európaival. Az előadás nagy hatást tett a hallgatóságra, amely a szónokot ismételt tapsal jutalmazta. Suzallo Henrik második előadását, amelynek tárgya az európai közoktatás hagyományainak hatása az amerikai köznevelésre, ugyancsak a Pázmány Péter tudományegyetem aulájában este tíz órakor tartja meg.

Egyházművészeti kiállítás Kalocsán. Fényes ünnep keretében, a helyi és környékbeli előkelőségek színejeva jelenlétében nyitotta meg gróf Zichy Gyula érsek a „Szövetség” magyar festők, szobrászok, építészek és iparművészek társasága kalocsai egyházművészeti kiállítását. Az érseket a társaság részéről a lobogódiszbe öltözött városbíró kapujában Medgyaszay István kormányfőtanácsos, műegyetemi m. tanár, Kampis János és Edvi Ilés Ödön festőművészek, a város részéről Jagicza Antal főjegyző fogadta. A díszteremben történt felvonulás után, Medgyaszay István, a társaság elnöke, tartott tartalmas beszédet. Az érsek válaszában örömeinek adott kifejezést, hogy a magyar festők, szobrászok az alkotó művészet leg-gazdagabb, legmélyebb forrásából: a hit és vallás ihlető erejéből merítenek tárgyat. Így össze fog találkozni a magyar művészlélek és a magyar néplelek, amely mindig vallásos volt. A nagyhatású beszéd után az érsek a legnagyobb érdeklődéssel nézte végig a kiállítást s rendkívüli elismerését fejezte ki a Szövetség kulturális munkássága fölött, különösen a meglepően ötletes rendezés érdemeiért ki elismerését. A kiállítás az érsek egy festészeti és egy szobrászati nagydíjat adományozott, azonfelül díjakat tüzték ki dr. Mosonyi Dénes pápai prelátnak és dr. Révay Tibor pápai prelátnak-kanonokok is.

A balatonfüredi orvosi hét. A balatonfüredi szanatórium orvosi tanácsadó testülete ez évben május 6—12-ig rendezi báró dr. Korányi Sándor egyetemi tanár elnökletével orvosképző jellegű orvosi hetét, amelyen az orvostudomány különböző ágából vett aktuális témákról báró dr. Kéthly László, dr. Verebely Tibor, dr. Tóth István, dr. Angyán János, dr. Jancsó Miklós, dr. Szontágh Félix, dr. Hasenfeld Arthur, dr. Ranschburg Pál egyetemi tanárok, dr. Gerlóczy Géza, dr. Karczag László, dr. Rosenthal Jenő és dr. Molnár Elek egyetemi magántanárok tartanak előadást. Délelőtt lesznek az előadások, délután pedig a Balatonpart nevezetesebb fürdőhelyeit látogatják meg a résztvevők. A jelentkezési határidő május 1. A tanfolyamon résztvenni kívánó orvosokat a fürdőigazgatóság díjmentesen helyezi el és az ellátást is egészen kedvezményes áron, napi 6 pengő 40 fillérért nyújtja. Jelentkezni lehet a gyógyfürdő igazgatóságánál, Balatonfüreden.

A Házulajdonosok Országos Szövetsége központi igazgatósági ülésén dr. Németh Béla elnöklete alatt elhatározta, hogy újabb sürgős előterjesztésében kéri a kormánytól a házadónak egységesen 15%-ban való megállapítását, az 5%-os közüzemi költség adómentesítését, a tulajdonkorlátozások következtében elvesztett régi adómentességek aránylagos meghosszabbítását és a lakásrendelet értelmében egyes vidéki városokban a szabad lakásforgalom helyreállítását. Megállapította az igazgatóság, hogy a Házulajdonosok Országos Szövetsége változatlanul fenntartja azt a jogi felfogását, hogy a megrongált lakások helyreállításáról és a megrongált, illetve elhasznált felszerelések pótlásáról a bérleti kötelesek gondoskodni. Az igazgatóság előterjesztésében felhasználja a főváros bérházaival vonatkozólag beszerzett adatokat is. A Házulajdonosok Országos Szövetsége Rakovszky Iván volt belügyminisztert, a Közmunkák Tanácsának elnökét, hivatalba lépése alkalmából üdvözölte és hatáskörében való buzgó támogatását helyezte kérésébe.

Hány éves Edison? Newyorkból írják: Edison a napokban töltötte be nyolcvanegyedik életévét, amely alkalomból Floridában, Fort Algers-ben, az agg feltaláló birtokán fényes ünnepélyeket rendeztek. Rengeteg vendég érkezett az Egyesült Államok minden részéről, hogy üdvözöljék Edisont, aki előző-ként, vidáman, korát meghazudtoló fűrgességgel járt-kelt a látogatók között. Az üdvözlésekre mosolyogva így válaszolt: Én tulajdonképpen százhatvan-két éves vagyok, mert eddig mindig két ember helyett dolgoztam. Még a mesterséges gummit fel kell találnom és azért hat-nyolc évig ugyanugy kell dolgoznom, mint eddig. No de van időm, mert elérem a kétszázadik életévemet. Biztosan elérem.